

Abonamentul

Pentru monarhie:

Pe an 6 fl., $\frac{1}{2}$ an 3 fl., $\frac{1}{4}$ an 1 fl. 50 cr.

Pentru străinătate:

Pe 1 an 18 frcs., $\frac{1}{2}$ an 9 frcs., $\frac{1}{4}$ an 4 frcs. 50 cm.

Fóea apare în fie care Sâmbătă.

Unirea

Fóe bisericescã-politicã.

Insertiuni

Un şir garmond:
o datã 7 cr., a dóua órá 6 cr., a treia órá 5 cr.,
şi de fiesce care publi-
caţiune timbru de 30 cr.

Tot ce privesce fóea,
sã se adreseze la »Re-
dactiunea şi Admini-
stratiunea Unirii»

în
Blaş.

Anul VIII.

Blaş 16 Iuliù 1898.

Numèrul 28.

Darea de pãmînt.

Am amintit în articolul nostru de la acest loc al numèrului precedent, cã în țara întregã s'a pornit o acţiune pentru reducerea dãrii de pãmînt.

Pentru a arãta, cât este de îndreptãtitã mişcarea acãsta, vom însira urmãtoarele date.

Tóte dãrile directe preliminate pe anul 1898 fac 99,140.000 floreni. Din suma acãsta darea de pãmînt face 33,306.000 floreni, va sã zicã a treia parte din tóte dãrile directe, pe când darea de venit face numai 20,720.000 floreni.

Este dar limpede, cã la posiția dãrilor directe de stat mai împovorat e pãmîntul.

Împrejurarea acãsta firesce așa la prima vedere s'ar pãré lucru firesc, pentru cã în urmă Ungaria e o țarã agricolã. Dar, dacã privim lucrul mai de aprópe, vom vedé, cã pãmîntul pe nedrept e împovorat față de alți rami de câștig.

Legea prevéde, ca darea de pãmînt împreună cu competențele după desdãunarea de pãmînt sã fie 25·5% a venitului curat catastral, pe scurt sã fie a patra parte din venitul curat catastral.

Asta s'ar pãré cã nici nu e mult, de óre ce — așa zic cei de la putere — venitul real curat e tot de una mai mare ca cel catastral, și ast fel în realitate acele 25·5% ale venitului catastral nu fac mai mult de 12--14% a venitului curat real.

Dar afirmațiunea acãsta nu e tocmai adevãratã. Póte cã vor fi și ținuturi de acele fericite, unde e mai mare venitul real de cât venitul catastral, dar noi scim, cã în cele mai multe părți nu e cu nimic mai mare venitul curat de cât cel catastral, ba în fórtè multe locuri e și mai mic.

Acum sã mai luãm și ani rëi, de cari acum am avut parte din greù, apoi catastrofe elementare, de cari cu totul nici într'un an nu scãpãm, și apoi atunci sã mai vorbim, óre mai mare e venitul curat de cât cel catastral și cã óre adevãrat e, cã cele 25·5% ale venitului catastral corèspund la 12--14% ale venitului curat.

Dar sã concedem pe un moment, cã întru adevèr e mai mare pretutindenea venitul curat de cât cel catastral și cã cele 25·5% ale venitului catastral corèspund aievea celor 12--14% ale venitului curat. Și pentru cazul acesta

zicem, cã proprietarii de pãmînt sint cu mult mai îngreunați de cât alți contribuenți.

Întru adevèr nu e óre lucru de obște cunoscut, cã bunã órá la darea de venit de clasa a III-a e cu mult mai mare deosebirea între venitul fãsonat și statorit și între venitul real, de cât între venitul catastral și între cel real, așa în cât e oficios constatat, cã după câștigurile, ce cad sub darea de venit de clasa a III-a în loc de cele 10% provèzute în lege se plãtesc numai 5%? Așa darã cei ce plãtesc dare de venit de clasa a III-a se aflã în favor nespus față cu proprietarii de pãmînt, a nume în proporția numerilor 25·5:10 respective 14:5.

Dar încã nu am zis totul. Întru adevèr proprietarul de pãmînt plãtesce înainte de tóte dare directã de pãmînt, a nume 25·5% a venitului curat catastral. Apoi mai plãtesc dare de casã. Mai de parte plãtesc dare de venit de clasa a II-a. Mai în colo plãtesc aruncul general după venit. Și după tóte acestea mai vin aruncuri comunale, comitatense, dare de drum, eventual dare pentru regularea de ape și altele nenumèrate.

Fățã de tóte aceste situația celor ce plãtesc dare de clasa a III-a e neasemènat mai favorabilã.

Din cele însirate póte, sã vadã ori cine, cât e de nedreptã situația proprietarilor de pãmînt și cã ei, cari în urma urmelor formézã basa bunii stãri și progresului țerii întregi, ei aũ sã pórtè cele mai grele sarcini.

Dacã cei de la putere ar avé simț față de lipsele țerii, ar grãbi, ca fără amãnare sã ușureze sarcinile proprietarilor de pãmînt. Dacã nu o fac, urmãrile vor fi necalculabile.

Cu date statistice e dovedit, cã proprietatea de pãmînt e fórtè îngreunată de datorii.

Dacã merg așa lucrurile și dacã numai anul acesta va continua a fi așa de rëu, cum e acum, atunci catastrofa nu se mai póte încunjura.

E vorbã ca o sutã, cã proprietarii de pãmînt nu mai pot purta sarcinile publice și private. Și urmarea va fi socialismul agrar la muncitori, ruina la marii proprietari, și în consecință ștergerea industriei și a comerului și în urma urmelor deficitul general.

Ètã dar, cã aveam dreptate, când am accentuat, cã cea mai de lipsã și cea mai urgentã reformã ar trebui, sã fie scãrirea dãrii de pãmînt.

În schimb vedem, cã guvernul cheituesce tot mai mult, ba cã se mai gândesce și la urcarea contingentului armatei.

Nu e mirare, dacã între asemenea împrejurãri sãrãcia și miseria cresce și dacã țara se apropie tot mai mult de catastrofa acum cu greù evitabilã.

În cestiunea școlilor romãne din Braşov guvernul a trimis în 29 Iuniù o comisiune la fața locului, ca sã cerce fondurile, din cari se susțin aceste școli. Comisiunea a constat din șeful de secțiune în ministeriul de culte Molnár Victor, vicecomitele Braşovului Jekel, directorii supremi Jancso și Kuncz, profesorul universitar din Budapesta Mayer, profesorul de școli medii Chohey și esactorul Hobian din ministeriul de finanțe. Pe cum aflãm în Gazeta Transilvaniei din 9 a c. comisiunea a fãcut cercetãri fórtè minuțioase. A ascultat mai întâi pe directorii școlilor (de la gimnasiù și de la școla comercialã) apoi pe administratorii averilor bisericii s. Nicolae din Scheiù. A vizitat archiva școlilor și archiva bisericii s. Nicolae esaminând budgetul și documentele referitóre la raporturile de avere etc. În fine a cercat socotelile bisericii s. Adormiri din cetate terminând în 7 a c. după o lucrare de 9 zile. Resultatul cercetãrilor nu se scie în public. După „Gaz. Trans.“ în Braşov e generalã pãrerea, cã comisiunea nu a putut duce cu sine alte impresiuni, de cât, cã ministrul s'a înselat în bãnuelile sale și cã personale, de la cari și-a tras el informațiunile sint ómeni de rea credință. Comisiunea ar fi aflat lucrul așa, cum aũ raportat despre el forurile bisericesci.

Congrese didactice. — Cu începutul lui Iuliù corpurile didactice de pe la diversele institute de învățãmînt unguresci s'aũ îndãtinat a ținé congrese. În trecut tótã activitatea congreselor se reducea la tãnguiri, cã corpul didactic e rëu plãtit, și la proiecte pentru ameliorarea stãrii lui materiale, la ce s'a mai adaus cestiunea magiarisãrii învățãmîntului. În anul acesta încã s'aũ invãrtit în acest cerc desbaterile congresuali. Profesorii de la instituttele preparandiale în congresul ținut în Pesta aũ hotãrit, sã cãrã sistemizarea salarelor la minimul de 1200 fl. cu cuincenale de câte 200 fl. urcãndu-se salarul pãnã la 1800 fl. Ce privesce confesiunile, cari nu ar avé din ce ridica salarele profesorilor sãi la minimul de 1200 fl., congresul a hotãrit, sã întregescã statul salarele rezervãndu-și față cu preparandiile ajutate drepturile, ce le are față de alte școli, ce primesc ajutor de la stat.

Tot congresul profesorilor preparandiali s'a ocupat și de reforma planului de învățămînt, aici înse nu a fost condus de motive didactice, ci de mania magiarisării. Ei au hotărît, ca în toate preparandiile să se introducă limba magiară ca limbă de propunere, permițînd, ca în preparandiile naționalităților nemagiare nu mai studiul religiunii și limba și literatura proprie să se propună în limba lor maternă.

Reuniunea regnicolară a profesorilor de la școlile medii și-a ținut congresul în Dobrița, s'a ocupat de reforma planului de învățămînt. Aici presidentul congresului Beöthy Zsolt cu satisfacție constată, că luptele politice-bisericești au lăsat neatînși pe profesori, adecă laudă indiferentismul religios. Tot cu reviziunea planului s'a ocupat și congresul profesorilor de la școlile civile ținut în Budapesta.

Disertațiunile despre principiile de instrucțiune și educațiune, prin cari să se ridice la nivel înalt cultura corpurilor didactice nu s'au ținut, pe când în alte țări, chiar acestea formează partea principală a lucrurilor congresuale. La noi toate culminează în inventarea mijloacelor de a magiarisa.

Cestiunea liturgiei magiare. —

(Fine.)

Să răspundem acum la întrebarea, ce vrem?

Noi, fii după sânge magiari ai bisericii greco-catolice nu vrem nici mai mult, nici mai puțin, de cât aceea ce Sfîntul Scaun din Roma conform disciplinei bisericii grecesci a conces și concede greco-catolicilor de altă limbă, a nume, ca limba noastră să fie limba cultului divin.

Pentru ajungerea acestui scop al nostru este de lipsă înainte de toate, ca mișcarea să rămână între marginile sale legale, și chiar pentru acesta s'a format și comitetul regnicolar, ca să se folosească toate mijloacele legale pentru curmarea acelei mari nedreptăți, care atinge magiarimea greco-catolică atât de simțitor în chestia limbii cultului divin. Vrem să raportăm pe scurt despre cauzele mișcării noastre, ca ori cine să vadă lămurit echitatea scopului nostru și scăpînd de orice preocupare pripită, să apretieze această afacere, de cât care mai dreptă nici închipui nu se poate. Poporul nostru, în proporție e cel mai sărac între toate confesiunile din țară. Locuim în ast fel de ținuturi, unde trebuie să ne luptăm cu puteri îndoită pentru ca să putem trăi. Avem deci lipsă de puterea întăritore, elevatōre și încurajatore a credinței, cu deosebire acum în zilele furiei agitațiunilor subversive. Deci cât de tare ne dōre, cînd vedem cu ce putere vehementă pustiesce în șirele noastre indiferentismul religios, ireligiozitatea.

E fapt necombătut, că cu cât înțelege mai bine credinciosul cultul divin al religiunii sale, cu atât mai bine poate rezista ispitelor ireligiozității și a indiferentismului; őr pe lângă ritul grecesc numai așa pricepe credinciosul cultul divin, dacă acela se sevășește în limba lui maternă. De aici încă nu urmēză, că după ritul nostru biserica ar trebui sfășiată în biserici naționale, ci națiunile trebuie duse cu inimă, cu suflet cu tot în biserica, ca poporul să vadă în biserica pe cel mai înalt păzitor al limbii și a vieții sale spirituale. De aceea s'a întimplat, că însăși biserica romană pe lângă susținerea

ritului latin a dăruit frumoșe și prețioșe drepturi limbilor naționale singuratece, ma în state singuratece, s. p. în Muntenegru, în Dalmația însăși a introdus, respective a reactivat ritul slav. Biserica greco-orientală de la 1423 în cōce pe întreg teritoriul imperiului turcesc a fost expusă unei opresiuni grozave până azi, dar totuși n'a succedat a-i despoia pe creștinii acestui imperiu de religiunea lor, pentru că limba lor națională permisă în biserică le-a păzit de o potrivă conștiința națională și creștinismul lor.

Reformatorii protestanți tocmai fiind că s'au folosit de limba națională, au fost în stare a cauza pierderi tare însemnate bisericii catolice. Și pe noi, Magiarii greco-catolici tocmai din partea acesta ne amenință pericolul cel mai mare. Nu că dōră concetățenii nostri protestanți, între cari pe un mare teritoriu locuim amestecați, ar vrea să ne convertescă, ci, fiind că ei numindu-se pe sine „de religia magiară“, pe noi ne țin după limba liturgică ruși sau valahi, ceea ce pentru noi e împreunată cu multe defavoruri, așa că cu deosebire la căsătorii mixte partea greco-catolicilor mai bine își părăsește religiunea (din a cărei cult divin și așa nu pricepe nici un cuvînt), de cât să sufere desavantajele, cari sînt împreunate cu invidia despre aceea, că e magiară. Pe cînd dimpotrivă, unde s. p. ca în Hajdu-Dorog, cultul divin se sevășește în limba magiară, viața religioasă greco-cat. se bucură de înflorirea cea mai frumoasă chiar și în ținuturile cu locuitori amestecați cu protestanți.

Dar mare primejdie amenință magiarimea greco-catolică și în privința aceea, că pentru încunjurarea desavantajilor amintite, — cu toate că e oprit prin legile bisericești și civile — cu eludarea acestora mare parte a coreligionarilor nostri, așa zicînd pe neobservate trece la ritul latin, în care limbii sale materne totuși i-se lasă teren.

Un șir întreg al credincioșilor aparținători inteligenței și al celor mai bine situați i-am pierdut ast fel, cari sau ei înșiși au găsit modalitate pentru trecere, sau cel puțin copiii și i-au lăsat ritului latin; împotriva voinței de mai multe ori enunțate a Sf. Scaun apostolic: „Non ut omnes latini fiant, sed ut omnes catholici sint.“ (Nu acela e scopul, ca toți să devină latini, ci toți să devină catolici.)

Nimeni să nu se mire de aceste aparițiuni triste, pentru că pentru noi Magiarii greco-cat. situația e într-o adevăr insuportabilă. E cunoscut în lumea largă, că întocmirea și împărțirea ritului oriental e de așa, că numai atunci se poate sevăși, dacă credincioșii, cari în totalitatea lor formează corul cîntăreților, fac liturgia în ast fel de limbă, pe care o pricep. Unde acesta lipsesce, cultul divin după ritul grecesc își pierde toată puterea atrăgătoare, căci și cîntările sînt cât se poate de simple și serioșe, ca poporul simplu să le potă face ușor în limba sa. őr musica bisericească nu se poate introduce, pentru că din cauza responsoriilor continue acesta e imposibil și ritul oriental nici alt cum nu cunōșce cîntarea de imnuri versificate.

Din aceste puține lineamente ori cine ne poate judeca poziția noastră în biserică, dar se poate convinge și personal despre aceea, că unde limba magiară încă nu e introdusă, acolo a încetat cîntarea poporului, razimul cel mai sigur al zelului religios, nu o isprăvesce altul de cât cel mult cantorul,

care însuși sciind scandalos de rău limba română sau slavică, nimic nu pōte face pentru ridicarea ritului, őr rezultatul e că bisericile stați gōle și indiferentismului religios i-se deschide pōrtă largă.

E înse lucrul invederat, că întocmirea amintită a ritului oriental eserează o putere farmecătoare irezistibilă tocmai asupra popōrelor sērace ori alt cum nedesvoltate, cum e și al nostru, dacă limba poporului să validitează în de ajuns. Cînd Sf. Ciril și Metod, apostolii cei mari ai Slavilor și întemeiatorii ritului greco-oriental s'au apucat cu însuflețire, fără pildă de convertirea slavismului, în dată au recunoscut acesta însușire a ritului oriental și traducînd sfînta scriptură și cărțile rituale pe limba Slavilor, cari până atunci n'au avut literatură de loc, nu numai ritului oriental i-au așezat temelii în orient, ci au introdus și pe popōrele slavice în munca nobilă a civilizațiunii. Poziția lor din cauza acesta natural că a fost forțe grea, pentru că credința i-a legat de Roma, őr ritul și l-au adus din Bizanț. Patriarhatul grecesc, de și din jalușie națională nu i-a plăcut acesta încoire, totuși a primit-o pe baza motivelor. őr Scaunul roman, cunoscînd pe de o parte folosul extraordinar, ce se revērsa din convertirea Slavilor asupra creștinismului, de altă parte cunoscînd întocmirea specială și caracterul ritului oriental, de care acum nu te mai poți atinge, cu unele reserve a permis ca limba paleoslavă să fie limbă liturgică. A permis-o acesta, — pe cum e în de obște cunoscut — cu ocaziunea unirii și coreligionarilor nostri români, mai în secolul acesta și a greco-melchiților uniți, cari deja și-au uitat de tot limba strămoșilor, între margini anumite de-a dreptul a canonizat limba vie arabă a poporului, de și numărul acelora abia trece peste 50 de mi.

E lucrul natural, că limbile ast fel canonizate într-o anumită privință în dată devin limbi mōrte, căci biserica, din cauze tare venerabile în decurs de secol nu permite, să se facă schimbări în limba o dată canonizată, până cînd numai interesele sfînte a unității și lățirei credinței nu pretind contrariul. În contra împlinirii credinței noastre juste deci nici din punctul de vedere al „limbii mōrte“ nu pōte subversa pedecă neînvinșă.

Etă deci, iubiți coreligionari, pentru noi Magiarii limba liturgică magiară o pretind motive într-o anumită privință cu mult mai ponderose, de cât la timpul seū pentru alte popōre. Trebuie să ne păstrăm unitatea credinței, trebuie să ne păstrăm alipirea străveche arētată față cu ritul nostru sublim, trebuie să luptăm în contra indiferentismului religios, în contra neglijarii și desconsiderării ritului.

Fie care națiune, care s'a întors la biserica rēsăritului, și-a aflat în ritul și disciplina orientală mijloacele legale a acestei lupte, numai noi nu le putem găsi.

Dar cum să și pōte aștepta de la noi, să fim decorul și flōrea bisericii greco-catolice, cînd siliți sîntem a cînta în limba Slavilor pannoni și marahanii, pe cari i-am contopit în noi cu o mie de ani înainte de asta, și a da responsoriile cu o exprimare scandalōsă, fără de nici un înțeles.

Este deci forțe trist, dacă ne atribuie nouē scopuri șoviniste, magiarisatōre atunci cînd compatrioților nostri de limba rutenă și română națiunea noastră prin lege le-a asigurat drepturile acelea, pe cari etă ma-

giarimea greco-catolică și-e și abia și-le pôte câștiga. Nu voim noi, să despoimăm nici o naționalitate de limba sa, nu voim a ne introduce cu forța limba noastră în bisericile coreligionarilor de altă limbă, pentru că sîntem națiunea libertății și a urma exemplul din Besarabia a Rusiei nu e lucru potrivit națiunii magiare. Numai aceea cerem, ce frații noștri Ruteni și Români au deja pentru sine, pentru că sîntem convinși, că Sf. Scaun apostolic, dacă prin factorii chemați va căpeta deslușiri adevărate și nepreocupate despre firea și starea lucrului, cum și despre interesele mari și importanța nespūsă a bisericii greco-catolice, (și în privința acēsta comitetul regnicolar va face tot, ce se pôte) chiar așa ne va împlini cererea, cum a făcut cu vécuri înainte cu limba slavică și română și în vécul acesta cu limba arabă. Ne vom desvolta deci punctul nostru de vedere atît înainte țării, cât și înainte opiniunii publice a țării, cât și înainte opiniunii publice a lumii catolice, cum și înainte clerului înalt și înainte Sf. Scaun apostolic. Ne vom apăra drepturile noastre cu vorba și în scris, căci étă acum aprópe un veac a trecut, de când am introdus în casa lui Dumnezeu ici în tóte, colo parțial limba strămoșilor noștri, cu conștiința, că aceea de acolo nu o mai lăsăm, să iésă a fară. Nu am putut face alt cum, fiind că nu am voit, să fim alt ceva de cât Magiari greco-catolici, și ca atari credincioși bisericii universale, cari nu am fost în stare a ne pleca înainte nici unei ademeniri în trecut, și nu vom fi nici în viitor.

Cu iubire Vē rugăm deci pe Voi coreligionari greco-cat., ca Voi, la cari străbate cuvîntul nostru însufletitor, să anunțați „Comitetului regnicolar în declarațiunea alăturată aici textual, că vē alăturati la mișcarea noastră ca Magiari și ca greco-catolici, ca așa — după cuvintele poetului „numărându-ne câți sîntem“ să ne adunăm puterile, ca pentru interesele cele mari ale bisericii universale și a bisericii greco-catolice și pentru limba strălucitoare a națiunii noastre să luptăm lupta sfințată a onorului și a dreptului.

Mărire lui Isus Christos!

Dat în Budapesta 20 Iunie 1898.

Comitetul regnicolar.

Revistă bisericescă.

Germania.

Principele Henric fratele împăratului Wilhelm II cu ocaziunea excursiunii sale în Orient a cercetat și misiunea din Zikawei a Iesuiților din Sina, esprimându-și deplina satisfacție față cu eminentii și bunii părinți Iesuiți. Iesuiții au contribuit și contribue fôrte mult la cultivarea Orientului. Distinsul profesor protestant din Berlin Dr Richthofen a zis, că fără Iesuiți Sina și azi ar fi terra incognita. Mirare, că a fară și protestanții laudă pe Iesuiți și apoi a casă în Germania nu voesc, nici să-i sufere.

Ca fapt îmbucurător este înmulțirea reuniunilor între tineretul catolic. Acolo unde tinerimea e unită în reuniuni pe baza principiilor catolice, socialismul nu pôte face nici un progres. Alegerile din urmă au dovedit, că reuniunile de sodali și de lucrători e cea mai potrivită armă în contra socialismului. În ținuturile,

unde există atari reuniuni, socialistii au avut de tot puține voturi. De present sînt în imperiul german 447 reuniuni de ale tinerimii catolice. Numărul lor se înmulțesce, fiind că la dorința Papei înșiși episcopii diecesani au luat în mână organizarea reuniunilor.

Revistă politică.

Afaceri interne.

Cercurile oficióse unguresci se pare, că se tem de tarifa autonomă, ce atît o urgiteză presa opozițională. Fiind că datele despre materialul adunat s'au publicat mai întăiu în ziarele vieneze, ministrul de comerț br. Daniel a fost atacat chiar de o parte a presei guvernamentale cu Pester Lloyd în frunte.

Prin tarifa autonomă interesele speculanților, cari mai toți sînt Jidanii, sufer o grea lovitură, chiar de aceea ei și sub influința lor domni de la putere mai doresc pactul cu Austria de cât tarifa autonomă.

Ministrul de comerț prin un comunicat semi-oficios din „Távirati iroda“ declară, că guvernul nu se identifică cu elaboratul publicat în cestiunea tarifei. Elaboratul are de scop mai de aprópe a servi ca îndreptar anchetei convocate pe 14 a c. Numai după ce guvernul va auzi părerea bărbaților de specialitate, își va face formula tarifei autonome, de cum va lucrurile ar aduce cu sine, ca susținerea comuniunii vamale să fie cu totul imposibilă.

În ministeriul de interne s'a numit secretar de stat Jakabffy Imre, comitele Caras-Severinului, fiind numit secretarul de pănă acum Latkoczy de al doilea president la judecătoria administrativă.

Austria.

Guvernul a invitat partidele opoziționale germane la o pertractare spre a readuce în Austria stările normale, mai ales avēnd în vedere inchierea pactului comercial și vamal cu Ungaria. Austriacii se tem de tarifa autonomă ungară. Președintele cluburilor germane în conferințele ținute în zilele acestea au hotărît, că insistă pentru retragerea ordinațiunilor în cestiunea limbilor, și pănă după retragere nu intră în nici o pertractare cu guvernul.

România.

Regele Carol în săptămána trecută a avut la Sinaia de óspeți pe principele și principesa Bulgariei, cari au sosit în 6 a c. la Sinaia, însoțiți de o mică suită și s'au depărtat în 9 a c.

Primirea a fost solemnă fiind de față întregă familia regală cu casa militară și civilă, pe cum și mai mulți membri ai corpului diplomatic.

În tostul regelui Carol și al principelui Ferdinand se accentueză bunele raporturi între România și Bulgaria. Principele Ferdinand a conferit regelui Carol ordinul bulgar „Pentru bravură“ în semn de recunoștință, că regele Carol

în fruntea armatei române a luptat în 1877 pentru libertatea Bulgariei.

În 15 a c. Regele Carol însoțit de moștenitoriul tronului Ferdinand va pleca la S. Petersburg spre a visita pe țarul.

Atât visitei primite de regele Carol, cât și celei ce o face el Țarului i-se dă însemnătate politică și încă în favorul păcii în Orientul Europei.

Franța.

Alianța israelită, care are în mână capitalul și presa, cu orî ce preț voesc a mântui pe faimosul căpitan Dreyfus. Presa de doi ani agiteză opiniunea publică în favorul lui și atacă tribunalele militare, cari au judecat în scârbósa afacere. Deputatul Castelin cere de la guvern, să pună capet agitațiunii.

Ministrul de război Cavaignac, răspundēnd în 8 a c. la interpelarea lui Castelin, declară, că primul consiliu de răzbel în afacerea Dreyfus a judecat drept și conștientos. Sentența sa era de parte de orî ce pasiune. S'a făcut încercarea de a substitui pe Dreyfus cu alt ofițer (cu maiorul Esterházy), dară al doilea consiliu de răzbel n'a aflat doveđi suficiente în contra acestuia, care alt cum nu ar fi desvinovățit pe Dreyfus. Ministrul zice, că sînt multe documente, cari probēză pănă la evidentă vinovăția lui Dreyfus, din cari unele le cetesce. Consternarea Jidanilor și a argaților jidovesci de la presă și politică este fôrte mare.

Camera a respins cererea îndreptată către ministrul de justiție din partea soției lui Dreyfus, pentru revederea procesului Dreyfus.

Turcia.

La inițiativa Rusiei ambasadorul rusesc, engles, francez și italian din Constantinopol au elaborat un regulament provisoriu pentru conducerea Cretei. În sensul regulamentului conservarea ordinii în internul insulei se conține un comitet al adunării naționale cretene sub inspecțiunea admirailor, cari au dreptul de a dimitte comitetul și a introduce gendarmărie și a determina modalitatea administrării orașelor. Teritoriul litoral rămâne și pe viitor sub conducerea consiliului admirailor. Regulamentul nu amintesc despre concentrarea trupelor turcesci pe insulă, nici despre finanțe.

Pórta prin o circulară protesteză în contra planului celor 4 puteri de a încredința adunării naționale administrarea Cretei. Prin acēsta s'ar vătēma principiile de drept și echitate și suveranitatea Turciei, căreia marile puteri i-au garantat întregitatea teritorială. La circulara turcescă, răspundēnd ministrul rusesc de externe, declară, că măsurile decretate de cele patru puteri sînt numai provisorii și la elaborarea definitivă a regulamentului va fi consultată și Pórta.

Principele Muntenegrului a mulțămît Sultanului pentru măsurile luate spre restabilirea liniștei în Albania. Se pare, că mulțămita acēsta nu e sinceră. Chiar acum s'au distribuit între muntenegrini

armele donate de țarul Nicolae principelui Nichită. Armele sînt pentru 2 brigăzi. În zilele acestea se așteaptă la Antivari un vapor rusesc cu arme pentru artilerie. Paralel cu acesta înarmare decurg agitațiunile între Sârbii din Albania. Se zice, că o deputațiune de Sârbi gr. or. din Berane ar fi fost la principele Nicolae, rugându-l ca să anecheze la Muntenegru partea locuită de Sârbi a districtului Berane. Acesta poate provoca nouă complicațiuni în Orient.

Rusia.

Țarul Nicolau prin un ucuz recunoșce meritele străinilor pentru ridicarea bunăstării din Caucas, dară în interesul locuitorilor ruși dispune, că străinilor, a fară de porturi și cetăți din partea sudică și vestică a Caucasului, nu le este iertat a cumpăra imobile, de cât numai spre ridicarea de fabrici și exploatarea de băi, și acesta numai cu aprobarea guvernatorului districtual. În dubiū, că spre ce se procură locul, aprobarea e rezervată guvernului. Favorul de a procura imobile spre scopul indicat se concede numai Creștinilor, nu inșe și Evreilor.

Spania și America.

Pe lângă alte neajunsuri în Spania a mai întervenit și criza de cabinet. Sagasta în 11 a c. și-a dat dimisiunea. Causa dimisiunii este divergența de vederi între membrii cabinetului. Sagasta și după înfrângerile de până acum voese continuarea războiului, căci, dacă vor învinge Spaniolii, poate să ajungă în poziția de a închia o pace favorabilă. Majoritatea membrilor din cabinet e pentru închierea păcii. Se zice, că regina la indemnul Papei încă e pentru pace.

Se vorbesce, că Statele-unite între condițiunile de pace ar fi pus, ca Spania să le cedeze Cuba, Portorico și un port din insulele Canarice, pe cum și 1,200.000.000 fres. ca desdaunare de război. Până la solvirea acestei sume Americanii să țină ca garanță insulele Filipine. Spaniolii, de și cu greu, se vor îndupleca și la primirea unor condițiuni atât de aspre.

Americanii au provocat pe generalul spaniol Toral să predea Santiago, unde lipsa de viptuale e mare. Comandantul Toral a cerut timp de cugetare. Se anunță, din Cap-Haiti cu datul de 15 Iuliu, că s'a subscris actul despre capitularea fortăreței Santiago. Americanii s'au învoit, ca ostașii spanioli se potă părăsi cetatea înarmați și punându-se pe năl, să fie stransportați în Spania. Transportarea se va face pe năl neutrale.

Corespondințe.

Bănat 7 Iulie 1898.

Onorată Redacțiune!

Sinodul protopopesic gr. cat. al districtului Varadiei din diecesa Lugoșului s'a ținut în 4 Iulie n. 1898 la Tievaniū-mare. Despre decursul sinodului fie-mi permis a raporta următoarele:

Acest sinod era, să se țină încă în Păresimi conform usului din Archidieceasă, dar din causă binecuvîntată și neatîrnătoare de voința noastră s'a amănat până acuma în postul Știlor Apostoli Petru și Paul. Deschiderii sinodului i-a premers celebrarea și ascultarea în corpore a s. Liturgii, la care a pontificat On. Andreiū Ionaș parochul Lațunașului. După s. Liturgie preoții districtuali s'au mărturisit, avînd de confesariū pe M. On. Domn Vincențiu Popovici paroch primariū în Varadia.

Sfârșindu-se acestea se începe ședința proprie, unde M. On. D. protopop prin câte va cuvinte potrivite își exprimă indestulirea și bucuria asupra împrejurării, că clerul s'a prezentat în număr complet, și îndrumă pe notarul districtual Victor Poruțiu, să-și ocupe locul și să suscêpă protocolul. Între dezbaterile, ce au urmat, ca mai momentose se potă aminti hotărîrea luată cu unanimitate, ca la ședințele venitoare să se introducă și disertațiune cu obiect din sfera sciințelor sacre, fie de cuprins teoretic, fie de cuprins practic, basat pe lipsele și rezultatele activității pastorale; pe cum și aceea, că la ascultarea cultului divin adus în legătură cu sinodul să fie și poporul în special invitat. Ca disertant pentru procsima ședință, ce se va ținé la Varadia, se însinuă Victor Poruțiu parochul Chernecei. Se desvôltă dispute asupra greutăților actuale, pe cum regularea quinquenalelor docentale, amenințarea nazarenismului și a neconfesionalității. Cu zel și deplină cunoștință de causă ni-au spus preoții din Comoriste și Varadia procedura și rezultatul obținut de dînsii întru transcrierea pe gr. cat. a sesiunilor parochiale, instrucțiunile lor pot ajuta foarte mult și altor preoți din Bănat, unde multe sesiuni, folosite de preoții gr. cat., sînt scrise în cartea funduară pe gr. or. și ast fel se pretinde o grabnică rectificare. Împrejurarea, că clerul din district s'a prezentat în număr complet, demustră până la evidentă, că clerul din Bănat nutrește mare interes față de afacerile noastre bisericesci. Nu sînt optimist ca să-mi formeze părere prea esagerată asupra împrejurării, că ce rezultat potă produce o asociațiune constatătoare din 6—8 membri, pe cum e numărul clerului din districtele Bănățene, dar érá-și am prevederea, în cât nu cred, că cine va mî-ar putea contesta.

Eū, fără a fi prea optimist, aștept, ca prin sinódele districtuale afacerile noastre bisericesci-scolastice să ıea un îmbucurător avînt, orî și cât de mic ar fi numărul preoților din districtele bănățene.

Acolo, unde este voință, zel și capacitate, macar de ar fi numărul persónelor și mic, unirea dă putere și duce la rezultate mari. Datorința de preoți ne impune, să ne nisnim cu toții, ca în unire să ne lărgim cunoștințele, érá caritatea ne obligă, ca cu praxa câștigată să servim și altor frați, și spre așa ceva ne dau ocaziune bine venită adunările din vorbă. Discusiunile și alte elaborate ne ridica vadă în ochii poporului și ne înalță la demnitatea corêspundătoare statul sacerdotal și înainte celor de alte nêmurî și confesiuni. Dórá și la ridicarea auctorității clerului încă sîntem datorî a lucra.

„Altul.“

Nr. 29—1898.

Seminariul Vancean de băeți.

(Escriere de concurs.)

Părinții, cari voese a-și aședa prunciū în anul scolastic viitor 1898—99 în seminariul tinerimii române greco-catolice de la gimnasiul român greco-catolic din Blaș, sînt avisați, că *terminul concursului de primire este 15 August n., până la care zi toți părinții au să-și trimită concursele adresate „Prea Veneratului Consistor Mitropolitan în Blaș“, de unde în timpul cel mai scurt li-se vor espeda rezoluțiunile. Suplicile de primire a acelor băeți, cari n'au mai fost în seminar, au să fie instruate cu carte de botez, testimoniū despre clasa absolvată și atestat de vaccinare.*

Asemenea în supliciū este a se însemna cu acurateță *locuința și posta ultimă a suplicantului, ca să nu se ivescă erori în trimiterea rezoluțiunilor.*

Spre a fi primiți în seminar trebuie să suplice și aceia, cari au fost deja în seminar în anul scolastic expirat. Cei ce nu vor trimite suplice în scris, nu vor fi luați în considerare.

Condițiunile primirii sînt următoarele:

1. Pentru un tiner vor fi de a-se plăti câte 12 fl. pe lună și așa pe un an 120 fl. Plătirea are să se întimple cu *tótă punctualitatea în 2 sau 4 rate anticipative*, ceea ce părinților li-se aduce aminte cu *tótă seriozitatea, căci altmîntrelea direcțiunea în decursul anului va fi silită a dimitte pe elevi, ai căror părinți, tutori sau îngrijitori nu au solvit ratele la timpul sêu.*

2. Pentru fiesce care tiner la începutul anului este a se solvi o taxă de înscriere de 4 fl.

3. Fiesce care tiner are să aducă cu sine:

a) 4 pãrechî de schimburi bune de pãnză sau giolgiū;
b) 4 nãfrãmi de busunar și 2 la grumazi;
c) 2 pãrechî de cãlțuni buni și 4 pãrechî de ciorapi sau obiele.

4. Vesminte de pat:

a) 1 saltea (sac de pae) de așternut de desubt;
b) 3 fețe albe de pat;
c) 2 perini, 4 fețe de perini și 1 plapómă;
d) 2 fețe albe de giolgiū de acoperit patul.

Atât vesmintele de pat cât și albiturile sau schimburile au să fie de acasă însemnate cu numele elevului respectiv, sau fiind numele cusut sau scris cu negrêlă, ce nu se șterge prin spãlare. căci altmîntrelea superioritatea institutului nu potă lua nici o rêspondere la cas, când s'ar perde.

5. Fiesce care tiner are mai incolo să-și aducă 3 ștergare și 2 pepteni, unul rar și altul des, apoi un cuțit, 1 furcută și 1 lingură de metal, 1 pãhar și 3 servete.

6. Fiesce care tiner are mai incolo să-și aducă o perie de vesminte și de curățit cãlțunii.

7. Părinții în decursul anului scolastic să nu trimită fiilor lor din seminar *nici articli de mîncare*, de cât potă la sêrbătorile celea mari, find în privința acesta în deplină provêduți în institut, *nici bani*, ci lipsele de vesminte, cărți și altele de soful aceste să li-se împlinescã pe calea superiorității, ca așa să se evite orî ce ocaziune la escese și transgresiuni de disciplinã, daunose educațiunii și progresului în studiū. Condițiunea acesta li-se aduce aminte cu deosebire părinților, tutorilor și îngrijitorilor, căci altmîntrelea superioritatea seminariului nu potă lua asupra sa în multe privințe *nici o rêspondere pentru elevi concreduți îngrijiri sale, și urmările neobservării condițiunii acesteia părinții vor avé să și-le ascrie și-e-și.*

Pentru suma de 120 fl. v. a. pe un an scolastic tinerilor li-se va da următoarea provisiune:

1. Locuință în institut, în sale mari sãnãtose, luminoase și provêdute cu tóte cele de lipsã.

2. Vipt întreg regulat, și în special în zi de dulce: a) Dejun, câte un pãhar de

lapte cald cu pâne; b) Prânz, 3 specii și a nume: supă de carne cu sos și mâncare grosă cu carne, saū friptură, ță în Dumineci și sãrbãtori pe lângã acesteã și aluãt; c) Cinã, 2 specii, a nume: supã de carne și mâncare grosã cu carne. În zile de post, dimineța un pãhar de lapte cald cu pâne, la amãdi 3 specii, ță sara supã și mâncare grosã de legumi, brãnzã saū lapte.

3. Spãlãtul întreg preste an. Pentru întãritul schimburilor însã se va plãti separat și a nume 3 fl. la începutul anului.

4. Luminatul în timpul recerut.

5. Încãlditul în timp de iernã.

6. Medic și medicinã din apotecã saū de casã pentru cei morboși și vîptul pre-crisit de medic.

7. Instrucțiune în cas de lipsã prin individi eminenți.

Dupã ce din motive de igienã și curãțenie s'a adaptat pentru tinerime în edificiul institutului și o scaldã de apã caldã, așa ca fiesce care elev sã se pãtã folosi și de scaldã, se va solvi la începutul anului o taxã de 1 fl. pentru folosirea scaldẽi.

Pãrinții, ai cãror fiț vor fi primiți în seminar, se însociintãzã, cã pentru obiectele de aranjament, ce vor fi date spre folosire fiilor lor sub numãr deosebit, aceia vor fi rãspundãtori. Deci ori ce daunã vor avã sã o rebo-nifice dînși.

Tinerii primiți în seminar vor avã a se presenta înaintea superioritãții seminariale în 1 Septembrie st. nouã. Aceia, pe cari medicul institutului îi va afla inadmisibili din ori ce motiv igienic, vor trebui sã pãrã-sescã seminarul.

Blaș în 14 Iuliu 1898.

Dr. Vasiliu Hossu,
rector seminarial.

Convocare.

Despãrtãmîntul XXIV (Murãș) al „Asociațiunii pentru literatura romãnã și cultura poporului romãn“ își va ține adunarea sa generalã ordinarã în biserica gr. cat. din Sãnt-Mãrtinul de Cãmpie la 31 Iuliu st. n. a. c. la 1 orã p. m. cu urmãtorul

Program: 1. Deschiderea adunãrii. 2. Raportul general al comitetului. 3. Raportul cassariului. 4. Alegerea comisiunii pentru înscrierea de membri noi și încassarea taxelor de la membrii vechi și noi și pentru censurarea socotelilor. 5. Raportul acesteia comisiunii. 6. Proiectul de budget pe anul curent. 7. Solvirea premiului de 10 fl. celui ce va produce atestat mai bun în șcõla de pomãrit, conform decisiunii din adunarea anului espirã. 8. Alegerea a lor 2 delegați pentru adunarea generalã din acest an a „Asociațiunii“. 9. Eventuale propunerii. 10. Disertațiuni, cari la tot casul sînt a se preda directorului cu 3 zile înainte. 11. În fine din cauza morbului, abziecînd Prea On. D. director Vasiliu Hossu, alegerea unui director la acest despãrtãmînt.

La acestã adunare se invitã toți membrii acestul despãrtãmînt, și în genere toți amicii și binevoitorii culturii romãne.

Tîrgul Murãșului la 4 Iuliu 1898.

Pentru comitetul central.

Vasiliu Hossu
director.

Ioan Pantea
secretar.

Convocare.

Adunarea cercualã a despãrtãmîntului XXIX (Mediaș) al „Asociațiunii pentru literatura romãnã și cultura poporului romãn“ se va ține în acest an în Mediaș în pavilionul de varã de la hotelul „Schützten“ în 1-a Aug. st. n. 1898 la orele 11 a. m. pe lângã urmãtorul

Program: 1. Deschiderea ședinței prin președinte. 2. Raportul comitetului. 3. Raportul cassariului. 4. Alegerea unei comisiunii pentru înscrierea de membri noi și încassarea taxelor de la membrii vechi și noi. 5. Statorirea budgetului. 6. Eventuale disertațiuni, cari sã se înainta la preșidiu cu 24 ore înainte de deschiderea ședinței. 7. Alegerea comitetului pe un nouã period de 3 ani în

sensul §-lui 43 din statute. 8. Eventuale propunerii. 9. Închiderea ședinței.

La acestã adunare sînt invitați a participa toți membrii ordinari și ajutãtori de pãnã acum, pe cum și toți aceia, cari doresc progresul poporului romãn în literaturã și culturã.

Din ședința comitetului despãrtãmîntului XXIX (Mediaș).

Mediaș în 12 Iuliu 1898.

Ioan Moldovan
dir. ăesp.

Dr Ivan
secretar.

Convocare.

Despãrtãmîntul XVI Selagian-Chioran al „Asociațiunii pentru literatura romãnã și cultura poporului romãn“ își va ține adunarea sa generalã ordinarã în Șomcuta Mare la 4 August st. n. a. c. cu urmãtorul

Program: 1. Premergînd dimineța la 7 ore serviciul divin, deschiderea ședinței prin preșidiu la 10¹/₂ ore a. m. 2. Raportul actuariului peste agendele anuale a comitetului desp. 3. Raportul cassariului desp. 4. Esmiterea comisiunilor pentru censurarea rapòrtelor conscrierea membrilor și colectarea taxcelor, și referadele acelora 5. Stabilirea budgetului anual conform §. 40 din statute. 6. Consultare peste mijlocele de prosperare a „Asociațiunii“ indicate în §. 37. 7. Propunerii diverse. 8. Alegerea comitetului cercual desp. pe period de 3 ani. 9. Alegerea alor 2 delegați la adunarea generalã a Asociațiunii ținendã la Beiuș. 10. Ținerea de disertațiuni, cari vor fi a se presenta preșidiului cu 24 ore înainte de ședința. Defigerea locului tinerii adunãrii venitoare, și închiderea ședinței.

La acestã adunare sînt rugați a participa toți membrii despãrtãmîntului cãt și toți binevoitorii și sprigintorii culturii romãne.

Din ședința comitet. desp. XVI ținutã în Șimleul-Silvaniei la 6 Iuliu 1898.

Alimpiu Barboloviciu
președinte.

Augustin Vicoș
actuariu.

Noutãți.

Concurs la parochii în dieceza Lugosului. Cu terminul de 31 Iuliu s'a eseris concurs la parochiile: I. Zãbrãniã în protopopiatul Timișorei, cu emolumentele: a) congruã anualã de 210 fl.; b) 24 (30-72 hl.) cubule grãu mestecat; c) 24 cubule cucuruz; d) 24 acõve (13⁵/₆ hl.) vin defãcat; e) 82 metri lemne focale și a nume: 41 de cer și 41 de garnitã; f) 16 cubule ovãs (1872 hl.); g) 250 centenare fãn (14.000 kgr.); h) 4 jug. estravilane pãmînt arãtor. Emolumentele de sub b, c, d, f și g s'aũ reluat de cãtrã ministerul de finanțe în 945 fl. 2. Cuartir constãtor din 4 chilii, culinã, cãmarã, celar, grajd și șopru cu grãdinã de 1 jug. 3. Stola îndãtinatã. Recursele cu documente timbrate se adresãzã prin Ordinariat ministrului de finanțe ca patron al parochiei. II. Oravița romãnã din protopopiatul Oraviței cu emolumentele: cens cuartir anual 150 fl. congruã anualã din fondul religiunii 298 fl. adaus la acestã congruã 157 fl. 50 cr. stolã computatã în 38 fl. 50 cr. Acest beneficiu e împreunat cu oficiul protopopesc.

Concurs la stațiunile cantor-docentale în dieceza Lugosului. Pentru complenirea stațiunilor cantor-docentale mai jos însirate, s'a eseris concurs pe 5 August. I. Bãba, protopopiatul Torontalului (în Bãnat-Komlõs) cu salar fix anual de 300 fl. v. a. și a nume: 65 fl. din fondul religiunii și al studiilor 195 fl. ajutor de stat, lemne de foc, cuartir. II. Clopodia, protopopiatul Varadiiei (în Nagy-Tikvãny) cu salar 300 fl. v. a. și a nume 216 fl. de la comuna bisericescã, 55 fl. din fondul religiunii și al studiilor și 29 fl. ajutor de stat, aplacidat, 8 metri lemne de foc, cuartir. III. Fõler, protopopiatul Ciacovei (în Ghilad) cu salar 300 fl. și a nume 84 fl. din fondul religiunii, 181 fl. ajutor de stat, 5 jugere de pãmînt arãtor cu venit catastral de 35 fl. 71 cr., 6 metri lemne de foc, cuartir. IV. German, protopopiatul Bogșei (în Nemet-Bogsán) cu salar de 300 fl. și a nume: 72 fl. din fondul religiunii, 185 fl. ajutor de stat,

46 fl. de la comuna bisericescã, 2 metri lemne de foc, cuartir cu grãdinã de legumi în estensiune de 600⁰ m. V. Chizãlia, protopopiatul Timișorei (în Arad) cu salar de 311 fl. 52 cr. și a nume: a) în banii gata 128 fl., b) 1200 litre à 6 cr. litra, 72 fl., c) 1200 cucuruz 3¹/₂ cr. litra, 42 fl., d) lemne de foc numai pentru cantor-docentele 26 metri aduși a casã (metrul à 1 fl. 52 cr.), 39 fl. 52 cr., e) arẽnda pãmîntului școlii de 4 jugere 835⁰ computat la an cu 30 fl., cuartir în natura și folosirea grãdinii școlii în estensiune de 800⁰. VI. Gherbiste, protopopiatul Bogșei (în Bogșã-Montanã) cu salar anual cantor-docental, 300 fl. și a nume: a) în banii gata de la comuna bisericescã 130 fl., b) 12 metri lemne pentru încãldirea locuinței cantor-docentale aduși a casã 54 fl., c) competința cantoralã de la societatea cãlei ferate ca patronat 63 fl., d) stola an. cantoralã 7 fl., ajutor de stat 46 fl., cuartir. VII. Igris, protopopiatul Torontalului (în B-Komlõs) cu salar 300 fl. și a nume: a) 180 fl. ajutor de stat, b) restul de la comuna bisericescã, cuartir. VIII. Grãdiste, protopopiatul Ulpiei Traiane (în Hunyad-Vãrhely) cu salar de 300 fl. de la popor, 3 orgii lemne de foc computeate în 24 fl. pãdurea școlii cu un venit anual de 21 fl. 50 cr., cuartir. IX. Liget, protopopiatul Ciacovei (în Ghilad) cu salar 300 fl. și a nume: a) de la comuna bisericescã 180 fl., b) din fondul religiunii 120 fl., usufructul grãdinii de pomi în mãrime de 1¹/₂ juger, computat în 8 fl. anual. Spese itinerare la conferința invãțãtorescã 6 fl., cuartir.

Profesor universitar la facultatea teologicã din Budapesta. La catedra de „Studiul biblic Noul Testament“ de la facultatea teologicã a universitãții din Budapesta Mãestatea Sa cu datul de 29 Iunie a numit pe Dr Székely István. Denumitul e bãrbat de o culturã înaltã, din 1885 a funcționat ca profesor și prefect în Seminarul teologic din Oradea-mare și s'a distins ca scriitor înãvutãnd literatura teologicã unгурescã cu mai multe opuri de valõre.

Dare de samã. Pentru opul meu T. I. „Jertfa creștinilor“ aũ solvit prețul: IV. Din dieceza Gherlei: (Continuare.) On. Dãmian Pop, Anhidim Candale, Iacob Rus, Ioan Dologa, Constantin Pop, Michail Onișor, Sebastian Coșbuc, Antoniu Precup, Leo Coșbuc, Zacharie Bulbuc, Lazar Avram, Petru Vértic, Basiliu Șoldea, Ieronim Slavoca, Onisim Rotariu, Silviu Șohorea, Gerasim Domide, Ioan Rus, Teodor Dumitru, Basiliu Dumbravã, Ștefan Buzilã, Ilarion Filipoiu, Ioan Zimveliũ din vicariatul Rodnei, Ciril Deac, Gregoriu Boca, Petru Tancu din protopopiatul Budacului, Ioan Bãrsan, Alesandru Silași din protopopiatul Bistriței, Ioan Paul, Gregoriu Florian din protopopiatul Ciocmanului, Ioan Cheseli din protopopiatul Nãpradei, Ioan Dragomir din protopopiatul Mãnãșturului, Gavriil Frine, Ioan Sãrb din protopopiatul Șomcutei, Emiliu Vicoș, Ioan Vicoș, Ioan Popiliu, Domițian Cupșa din protopopiatul Iplui, Ioan Moldovan, Laurentiu Sima, Ioan Budișan din protopopiatul Crasnei, Petru Codeus, Augustin Carsai, Tit Trif din protopopiatul Valcãului, Ioan Fãrcaș, Grațian Flonta, Clemente Pop, Ioan Pãpiriu Pop din protopopiatul Periceului, Basiliu Pop, Alesandru Costea, Gregoriu Sima, Teodor Bãhãtel din protopopiatul Oarței, Michail Ungur, Teodor Pop din protopopiatul Brediuului, Antoniu Bãliban, Basiliu Hoblea, Georgiu Filep, Gregoriu Pop din protopopiatul Ermelecului, Teodor Lengyel, Ioan Vasvãri, Alexiu Varna, Ioan Pop (Șomeș-Uleac), Basiliu Gavriș din protopopiatul Bãsesilor, Paul Boca, Teodor Vaãda, Ioan P. Pop, Michail Pop, Grogoriu Capos, Petru Tãmãșan, Gregoriu Maior, Lazar Caba, Laurentiu Bran, Gavriil Cherebeț din protopopiatul Notigului. (Va urma.) Dr V. Szmigelski.

Cas de mõrte. Onoratul Mihail Simoneti preot deficiente, în Pãgida protop. Aiudului, a repausat în 19 Iunie n. 1898 în anul al 82-lea al vieții și al 52-lea al preoției.

În veci amintirea lui!

PARTE SCIINȚIFICĂ-LITERARĂ.

Despre iconografia bizantină.

(Continuare.)

Timpul stăpânirii bizantine în Ravena e reprezentat prin biserica s. Vitale, prin capela arhiepiscopescă și prin bisericile s. Apollinare in Classe și s. Giovanni Evangelista. Biserica s. Vitale a fost sfințită în anul 547. Ea în dezvoltarea artei musive e de mare însemnătate, de ore ce într'însa a ajuns la închiare activitatea proprie productivă a inventării, compoziției și executării tipurilor, și tot într'însa și-a dobândit stilul bizantin formațiunea sa fixată, formele acelea, cari se repetesc în chip constant în iconografia bizantină. A fără de biserica acesta numai în rămășițele din Agia Sofia, din biserica din Tesalonica și din mănăstirea de lângă Sinai ni-s'au mai conservat propriile trăsături fundamentale ale stilului iustinianeu, ale artei bizantine dezvoltate, căreia s'a supus întregă arta musivă din Italia.

Corul și absida din s. Vitale mai au încă și astăzi podoba aceea de mosaicuri, în care fusese îmbrăcat interiorul întreg al bisericii, și arhitectura acestei clădiri cupolate frumoase ne oferă o iconă a bisericii s. Sofie din Constantinopol. O fașie ornamentată pe arcul de la intrarea în cor cuprinde un șir de mosaicuri în formă de medalione, în cari se cuprind iconele în bustă ale lui Christos, ale Apostolilor și ale martirilor Gervasiu și Protasiu (ceastă din urmă nu în mosaic, ci în stucco). Păreții laterali ai corului cuprind în două etajuri reprezentări din L. V. și N., cari sînt rînduite în jurul unei icone din mijloc. Aceasta pe păriletele din dreapta e jertfa lui Avel și cea a lui Melchisedec, era pe cel din stînga jertfa lui Avraam și ospetarea celor trei îngeri, nise compoziții, în cari arta face numai o încercare de a se emancipa de caracterul simbolic și de a-și însuși pe cel istoric: cuprinsul ideal cel de caracter simbolic e străpus aci în realitate într'un chip cam dărăburos; figurile, reprezentarea regiunii și cele alalte adansuri vădese silința artiștilor de a aduce raporturile simbolice cele vechi ale temelor din iconele acestea în legătură mai de aproape cu viața. Avraam în scena ospetării celor trei îngeri e o figură destul de slabă; plăcute și expresive sînt dimpotrivă figurile celor trei îngeri. Fără de nici o osebire e așezată alătura jertfa lui Avraam, dară în proporții mai mari, prin ce se suplinese lipsa aceea a osebirii indicându-se, că aci avem de a face cu altă scenă deosebită de cea a ospetării celor trei îngeri: Avraam se înfățișează cu purtare patetică și îmbrăcat în haine albe, ridicând sabia, în vreme ce mîna lui cea stîngă e așezată pe capul lui Isaac celui legat; alătura stă herbecelul. Se vede limpede, că producătorul acestei compoziții a dispus de o mulțime de modeluri bune din arta creștină antică și așa a putut să purcedă cu libertate și siguranță cu mult mai mare de cât în scena ospetării celor trei îngeri. Punctul de vedere, din care au, să se privească aceste patru scene, nu e altul de cât cel dogmatic: Avel, Melchisedec și Avraam ca prefigurări ale lui Christos. De-asupra acestor compoziții plutesc doi îngeri, cari poartă un medalion cu o cruce împodobită, er alătura sînt figurile profetilor Isaie și Ieremie cu volumuri și cu inscripțiile numelui.

În latura de lângă absidă se vede Moisi în mijlocul unei regiuni ca păstoriu, cum primesce misiunea sa. Pe zidul din fața acestei icone e reprezentată legislațiunea de pe muntele Sinai. Arcadele de-asupra acestor scene sînt împodobite cu iconele celor patru Evangeliști cu emblemele lor. Ei sed în regiuni, cu cărțile deschise, a căror inscripții sînt numele Evangeliștilor.

Ciclul iconelor din corul bisericii își are închierea sa în cupolă. Chiar în culmea cupolei e Mielul cu nimb de aur pe sfund vînet cu stele de argint și împerejurat de o cunună. De-a

lungul cîostelor boltiturii se întind împletituri cu pome împreunând cununa din culmea cupolei cu baza cea cuadrată a acesteia. Câmpurile dintre împletiturile acestea cuprind pe sfund vînet curpeni, în cari sînt împletite tot felul de animale, era în mijlocul acestor câmpuri stați îngeri pe globuri vinete și ridicându-și mîinile poartă cununa din culmea cupolei. Ținuta lor e ușoară, liberă și neforțată. Arcul triumfal cuprinde doi îngeri, cari plutind poartă un medalion cu monogramul lui Christos; în dosul îngerilor sînt ciparoși, er apoi cetățile Ierusalimului și Veteemului.

Apsida cuprinde două icone ceremoniale mari: de-a stînga împăratul Iustinian cu curtea împărătescă, er de-a dreapta împărătesa Teodora cu alaiul său. Alătura cu împăratul pășese arhiepiscopul Maximian de Ravena îmbrăcat în felon și paliu verde și ținend în dreapta o cruce împodobită cu petri scumpe. El pășese între doi clerici, din cari unul ține o carte, era cel alalt cădesce. Împăratul și împărătesa sînt îmbrăcați în hainele împărătesci. În urma împăratului vin trei oficiali aulici, er apoi garda împărătescă. Capul împăratului e încunjurat de un nimb, atributul puterii împărătesce de Dumnezeu. Hainele în icona acesta ceremonială în executarea lor nu vădese mîna unui artist iscusit; formele trupurilor sînt făcute așa de late, cât lățimea acesta fac, ca ele să dispară. Tot asemenea arată o executare neartistică și purtarea uniformă a capetelor și aședarea picioarelor în unghiū drept. Împărătesa, carea poartă în mîni ca și împăratul un dar votival de aur, are alătura de sine doi oficiali aulici, din cari unul ridică o perdea. De-a stînga sînt mai multe dōmne aulice. — După acestea două compoziții urmază în mijlocul absidei icona Măntuitorului ședend de-asupra globului vînet al lumii, în stînga ținend un volum. Din pavimentul acestei icone isvoresc patru isvōre simbolisand rîurile raiului. Alătura stați doi îngeri cu toege lungi. Tipul lui Christos e tineresc, fără de barbă și rotund. Ângerul din stînga prezintă lui Christos pe patronul bisericii s. Vitale îmbrăcat ca ostaș bizantin, era cel din dreapta și prezintă pe arhiepiscopul Ecclesiū din Ravena, cum îi oferă modelul bisericii.

Capela palatului arhiepiscopesc a zidit-o s. Petru Chrisologul, arhiepiscop al Ravenei de la 435—450. Mosaicurile ei pricepătorii de lucru le derivă asemenea din vécul al cincilea. Capela formază un cuadrat cu patru brațe scurte boltite, cari servesc de sprijin pe sama boltei din mijloc celei cu mult mai înalte și zidite în forma crucii. Spre răsărit se mai adauge corul în formă de paralelogram. Mosaicul acestei capele e următorul: Patru îngeri bine proporționați se înalță pe cōstele boltei din mijloc purtand un medalion, în care se cuprinde monogramul lui Christos. Concepția e aci cu mult mai forțată de cât în s. Vitale, mai ales în ce privește purtarea vesmintelor și în ținerea și purtarea medalionului. Cele patru laturi ale cupolei sînt împodobite cu simbolele Evangeliștilor pe sfund de aur. Era cele patru arcuiri, cari spriginesc cupola, cuprind un șir de șapte icone în bustă, de două ori pe Christos în tip tineresc între șese Apostoli, era spre mēză nopte monogramul lui Christos între câte șese sfinți și sante. Tipul lui Christos e tineresc, fără de barbă, cu păr bālan lung; el e pătruns de blāndetă și gingășie mare, în ce chip el esprima numai arta creștină antică. Ovalul feței e lungureț și are trāsături forte nobile și expresive. Iconele în bustă ale sfințelor din contră cu trāsaturile lor cele înțepenite și cu mulțimea de mārăritare încercate pe ele reamintese lucrările musive romane din vécul al optălea și al nouălea, în vreme ce iconele sfinților în privința perfecțiunii se apropie de tipurile din s. Giovanni. Boltitura corului cuprinde pe sfund de aur împodobire cu flori și pome și cu paseri printre ele. De-asupra altariului e o iconă a Preacuratei Feciōră cu brațele întinse într'u rugăciune. Icona acesta musivă e gătită cu mult mai târziu, pōte că în vécul al 12-lea ori al 13-lea. De-a dreapta e executată figura întregă a lui Christos, în stînga ținend o carte deschisă, era pe umărul drept purtand o cruce de aur. Figura e fără de barbă și cu mantauă de purpură, dară de altmintrea e numai o copie a s. Laurentiū din mansoleul Gallei Placidie gătita târziu și vėdind o tehnică defectuōsă. Peptul figurii e provėdut cu platoșe, o concepție, carea forte a rare ori se găsește în monumentele artei creștine.

(Va urma.)

Ben Hur

sau

Zilele lui Mesia

de Lew. Wallace.

(Continuare.)

Câte va întrebări scurte au fost vedu-vei de ajuns, pentru ca să afle, că Amrah nu cunoscuse ținutul de dincolo de Chidron și că tot așa de puțin scia și calea, pe care avea, să vină Nazarinénul. Tot asemenea băgă de samă și aceea, că atât Amrah cât și Tirzah, — cea dintâi din alipirea sa obicinuită, era cea din urmă în nevinovata sa liniște fiască, — se încredeau povățuirii ei. Ea luă deci asupra-și conducerea călătoriei.

„Vom, să mergem întâi în Betfagi,” le zise. „Acolo poate, că vom afla cu ajutorul Domnului, ce vom avea, să facem mai de parte.”

Ele se pogoriră de pe munte la Tofet și la grădinile împărătesci și când ajunseră în drum, se opriră.

„Mă tem, să rămân pe drum,” zise veduva. „Va fi mai bine, dacă ne urcăm pe munte. Astăzi e sârbătoare, și colo dincolo ved mulți oameni. Dacă vom merge preste muntele smintelei, nu-i vom întâlni.”

Tirzah și până aci numai cu mare greu a putut merge, era când auzi hotărîrea această, începu a-și perde curajul.

„Muntele e peziș, mamă, eu nu mă pot sui pe el.”

„Socotesce, că noi mergem spre vindecare și spre viață. Privește, prunca mea, cât de frumoasă e ziua! Colo pe drum vin femeii la fântână, ele ne vor bate cu petri, dacă rămânem aici. Vino, fi tare numai de astă dată!”

Ast fel cerca mama, carea și ea suferia tot așa de mult, să încurajeze pe fiică-sa. Amrah îi sta întru ajutoriu. Până acum nu atinsese pe cele două leprose; acum nu s'a mai sfârmat cu urmările, ei merse la Tirzah, îi puse mâna pe umăr și-i șopti: „Razimă te de mine. Eu sint tare, cu toate că sint bătrână. E numai o cale scurtă. Așa, — acum putem merge.”

Laturea muntelui, carea o urcau, tot felul de gropi și rămășițe de ziduri vechi o făceau foarte colțurosă, și urcarea ei era grea. Inse când în sfârșit ajunseră pe vârful muntelui și priviră la icóna, ce li-se îmbia dincolo către nordvest, — la biserică și la cupolele cele mari, cari cu albăta sa se ridicau din sfundul cel vînet al cerului, — atunci mama simți în sine curajul crescînd, simți din nou dragostea de viață.

„Privesce, Tirzo,” zise ea, „privesce lespețile de aur ale porții celei frumoase! Cum lucesc ele în razele sórelui! Mai aduci îți a minte, de câte ori am mers noi acolo? Ce frumos va fi dacă éráși vom pute, să o facem acésta! Și apoi adu-ți a minte, — de acolo până la casa noastră e numai o cale scurtă. Mai că ved casa noastră, — colo dincolo de coperișul templului. Și Iuda va fi acolo, pentru ca să ne primescă.”

Pe colina din mijloc, carea era presărată cu mirte și maslini verzi, vedeau nise nori ușori de fum înălțându-se drept la deal în liniștitul aer de dimineță; norii aceia zoriau pe călătorii neobosiți, să scape de nemilosa arșiță. La pogorire Tirzah gemea la fiesce care paș, cu toate că Amrah își da

totă silința, ca să-i ușureze greutatea. De câte va ori, pe când durerea îi fu foarte mare, fata strigă cu glas tare. Érá când ajunseră la drumul dintre muntele smintelei și dintre muntele maslinilor, ea cădu la pămînt.

„Mergi cu Amrah mai de parte, mamă,” zise cu glas stîns, „și lăsați-mă pe mine aici.”

„Nu, Tirzo, nu! Ce mi-ar folosi mie, dacă eu m'ași vindeca și tu nu? Când ar întreba apoi Iuda de tine, pe cum va și face, ce l-ași scoți răspunde, dacă te-ași lăsa pe tine aici?”

„Spune-i, că eu l-am iubit.”

Mama se plecă preste ea și privi în jur de sine cu un sentiment de perplexitate, care era aproape desperare. Gîndul cel îmbucurătoriu al vindecării ea de loc nu-l putea despărți de Tirzah. Tocmai voia, să renunțe la alte încercări și să-și concredă sôrtea grijii lui Dumnezeu, când vedu de cătră răsărit pe cale pe un om venind cu pași repezi.

„Curaj, Tirzo, nu-ți perde sperarea!” zise ea. „Colo se apropie ore cine, care ne va pute da scire despre Nazarinénul.”

Amrah o ridică, să sedă, și o spriginia, în vreme ce omul veni mai aproape.

„Mamă, în bunătatea ta îți uși de aceea, ce sintem. Străinul ne va încunjura, și darul lui cel mai bun pe sama noastră va fi un blăstêm, de nu cum va o pétră.”

„Vom vedé!” Alt ceva mama nu a sciut, să-i răspundă. Dóră bine scia tractarea, în care oameni asemenea lor se obicinuiău a se împărtași din partea propriilor sêi patrioți.

La locul, unde tocmai se aflău ele, drumul abia era mai mult de cât o cărare îngustă, care șerpua printre stînei vâroșe. Dacă străinul va merge mai de parte pe el, trebuia, să dea față cu ele. Și așa s'a și întîmplat. Când el ajunse destul de aproape, cât să-l pótă auzi glasul, mama își învêli capul, pe cum rînduia Legea, și începu cu glas tare strigarea prescrișă: „Necurate! Necurate!”

Spre uimirea ei omul se apropia cu nepăsare.

„Ce veți?” întrebă el oprindu-se în depărtare abia de patru pași de la ele.

„Ne veți. Grijă de tine!” zise mama cu dignitate.

„Femeie, eu sint un sol al aceluia, care numai un cuvînt zice cătră oameni ca voi, și ei se vindecă. Eu nu mă tem!”

„Al Nazarinénului?”

„Al lui Mesia,” zise el.

„Adevêrat e, că astăzi vine în cetate?”

„Acuma e în Betfagi.”

„Pe care cale vine?”

„Pe acésta!”

Ea își adună mâinile rugătoare și privi la cer mulțămînd lui Dumnezeu.

„De ce-l socotesci pe el?” întrebă străinul.

„De Fiul lui Dumnezeu!” răspunse ea.

„Așa dară rămâi aici, ori mai bine, după ce-l însotesc mulțime mare de popor, stăi lângă stîncă aceea albă colo sub arbore. Și când va trece pe aci, nu întârzia a-i cere ajutoriu, strigă și nu te teme. Dacă credința ta e tot așa de mare ca și dorul de el, atunci te va auzi, de ar bubni chiar și o mie de tunete. Eu merg, să vestesc poporului în cetate și a fară de ea, că el se apropie, și să-i pregătesc la primirea lui. Pace ție și la ai tîi!”

Străinul se depărtă.

„Ai auzit, Tirzo, ai auzit? Nazarinénul e pe cale și a nume pe calea acésta și ne va auzi. Încă o dată împuteresce te, prunca mea. Vino la stîncă. E numai un paș până acolo.”

Încurajată ast fel Tirzah prinse mîna Amrei și se sculă. Tocmai voia, să pornescă. Atunci zise Amrah: „Așteptați, omul se întorce. Și ele așteptară.”

„Îmi adusei a minte,” zise el, dacă s'a apropiat, „că arșița va fi mare, mai înainte de ce va fi aci Nazarinénul, și că cetatea e aproape, și acolo, de voiău ave lipsă, îmi pot câștiga rēcoritōre, și așa am socotit, că apa asta ție îți va fi de mai mare folos de cât mie. Primesce o și să ai curaj. Strigă-i, când va trece pe aci.”

Zicînd acestea îi întinse o ploscă de bostan plină de apă, pe cum se obicinuesc călătorii une oria a purtă cu sine în călătoriile sale prin munți. Dară darul sêu nu l-a aședat pe pămînt înaintea lor, pentru ca ea să-l ridice de acolo, după ce el va fi ajuns în depărtare sigură, ei i-l a dat în mână.

„Îndeū ești tu?” întrebă ea cu mirare.

„Sint Iudeū și încă ore ce mai bun, sint învățacelul lui Christos, care cu cuvîntul și cu esemplul învață zilnic aceea, ce v'am făcut vouă. Lumea de mult a cunoscut cuvîntul iubire, fără ca să-l înțelgă. Încă o dată îți zic: Pace ție și la ai tîi și bună încredere.

El se duse, și ele merșeră încet la stîncă aceea, carea le-o arētase lor, și carea era ca la treizeci de pași de la drum de-a drépta. Mama ajungînd acolo s'a convins cu bucurie despre aceea, că de acolo o vor pute vedé și auzi aceia, a căror luare a minte asupra sa voia, să o trezescă. Acolo se aședară în umbra arborelui, beură din ploscă și se odihniară. Tirzah adurmi numai de cât, și cele alalte nu voia, să-i turbure somnul, și de aceea petrecau în liniște.

(Va urma.)

Bibliografie.

A apărut:

„Convorbiri literare” Nr. 6 cu următorul cuprins: Ioan Al. Brătescu-Voinesci. Întîmplare (schită). — D. Burileanu. Privire generală asupra literaturii elene. — Marin Dimitrescu. Politica lui Napoleon I. față de pórta otomană. — D. Nanu. Himn Euterpei. Primăvară (poesii). — I. A. R. Bret Harte. — V. Pozeanu. Pesimist (poesie). — Lisandros. Spre mórte (novele). — Eleonora Strătilescu. Angelo Mosso și educația femeii. — Nicolae Basilescu. Șăinisme. — Florian I. Beescu. Scrisóre (poesie). — Tutoveanu. Stingher. Din sufletele noastre (poesii). Revista publicațiilor.

Eserciții de stil în limba magiară, de Nic. Putnoký și Alesiu Viciu, carte didactică destinată ca manual pe cl. V—VIII gimnasiale, 144 pag. costă 80 cr. Parte însemnată din bucățile cuprinse în cartea acésta sint scóse din literatura și istoria magiară și s'au făcut alegerea acésta cu scopul, ca să folosescă școlariilor în esamenul de maturitate.

„Enciclopedia Română”, publicată din însărcinarea și sub auspiciile Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român de Dr. G. Diaconovich.

După un interval de abia 5—6 săptămâni a apărut un nou fascicol al acestei mari și folositoare publicații, a nouălea, adică penultimul pentru tomul I. Reducerea continuă a intervalurilor dintre aparițiunea singuraticelor fascicole, pe cum și promisiunea editorului, că încă în August a. c. tomul I va fi pe deplin terminat, dovedește că redacțiunea publicației a trecut deja peste greutățile începutului și înainteză cu pași tot mai siguri. Aceste semne îmbucurătoare de vitalitate a frumoasei întreprinderi a Asociațiunii, fără îndoială vor pute delătura pe deplin temerea ce s'a ivit la început în cercuri foarte largi, că „Enciclopedia Română“, ca toate întreprinderile noastre de asemenea natură și estensiune nu se va pute termina.

Fascicolul IX cuprinde cuvintele *Cavaillon* — *Clarnetu*, la olaltă preste 1200 articole, dintre cari amintim: Cehii (Jarnik), Cernat, Cernătescu, Cernăuț, Cernavoda, Cerne, Cetatea de Baltă, Chinez Paul, Chior, Chișineu (Arbore), Chiț, Chrisov (Ghibănescu), Chrisovergi, Circa, Ciuc, Ciupercovici (Sbiera), Cholera și Cioma (Dr. Felix), etc. Dintre ilustrațiunile remarcăm 4 tablouri excelente la art. Cernăuț (catedrala și grandioasa reședință mitropolitană, seminarul, casa preoțească), și o ilustrațiune colorată la art. Circulațiunea sângelui.

În fine mai amintim că numărul autorilor Enciclopediei și în timpul mai nou s'a sporit cu câte va putea dintre cele mai de valoare.

Scôrțele pentru tomul I sînt deja lucrate și se pot comanda la editor cu prețul de fl. 1.— (fr. 2.50) incl. trimiterea francoată și recomandată.

„Enciclopedia Română“ apare în estensiune de 30 fascicole de câte 6 côle de tipar, (10 fasc. formeză un tom) și va cuprinde în total preste 30.000 articole. Publicațiunea se va termina în decursul anului 1900.

Abonamente se primesc la editorul W. Krafft în Sibiu și la toate librăriile; deposit general pentru România: Storek & Müller, București. Prețul unui tom face: broșurat fl. 10.— (resp. fr. 25.—), ăr compactat fl. 11.60 (resp. fr. 28.50).

Cestiuni

din

dreptul și istoria bisericii românești unite, studiū apologetic din incidentul invectivelor „Gazetei Transilvaniei“ și a diui Nicoiaiu

Densușan asupra Mitropolitului Vancea și a bisericii unite. Partea I. 272 pag. 8°. Prețul 70 cr. — Partea a II-a 400 pag. 8°. Prețul 1 fl. Ambele părți espedate franco 1 fl. 85 cr.

Editor și redactor răspundător:

Dr Victor Szmigelski.

Nro 50—1898.

(28) 1—1

Concurs.

Din partea Comitetului despărțământului XI al Asociațiunii se escrie concurs pentru 2 (două) premii à 25 fl. pentru următoarele lucruri:

1. O lucrare de cel puțin 2 côle tipărite, care să tracteze regulile igienice de lipsă, să le cunoscă poporul. Lucrarea acésta să pótă fi introdusă eventual și ca manual de igienă în școlile populare.

2. O lucrare de aceeași mărime, care să se ocupe cu necesitatea conservării portului românesc în toate ținuturile și modalitățile reintroducerii lui acolo, de unde a dispărut.

Amîndouă lucrările acestea să fie scrise în stil ușor și simplu, ca să pótă fi pricepute de popor.

Manuscrisele împreună cu un plic, care să cuprindă numele autorului, să se trimită până la 1 Iunie n. 1899.

Lucrările premiate rămân proprietatea acestui Comitet.

Blaș la 7 Iuliu 1898.

Comitetul despărțământului XI al Asociațiunii.

Ioan German
director.

Aurel C. Domșa
secretar.

Nro 3367—1898.

(29) 1—2

Publicare de concurs.

Din fundațiunea fericitului Mitropolit Dr. Ioan Vancea numită „Seminariul junimii române greco-catolice studiose în Blaș“ au devenit vacante 2 stipendii unul folosit de gimnasistul absolut Ioan Pantea, și al doilea de Ioan Bolehișiu absolut de a V clasă gimnasială. Pentru conferirea acestora se deschide concurs sub următoarele condițiuni:

1. Stipendiile sînt de 100 fl., se comuta în cuota de întreținere în „Seminariul junimii“ a respectivului alumn (Lit. fund. §. 3.);

2. La stipendiile acestea pot concurge „tineri studioși în gimnasiul din Blaș, născuți din părinți credincioși ai Archidiecesei gr. catolice de Alba-Iulia și Făgăraș, saū de origine consăngeni sau afini ai fundatorului, chiar și dacā acestia ar fi domiciliați airea, dar fiii lor vor studia în Blaș“ (Lit. fund. §. 1);

3. Consăngenii fundatorului au preferința. apoi caeteris paribus fiii de preoți archidieceșani, — „cari înse vor fi mai bunl, între toți, se vor primi, chiar și dacā ar fi fiii credincioșilor din clasa cea mai de jos“ (Lit. fund. §. 5);

4. De ore ce din stipendiile acestea se pot împărtași numai alumnii de al „seminariului junimii“, urméză de sine, că acel tiner care din cause sanitare, ori pentru defecte constatate cu ocaziunea visitării medicale, carea se face la începutul anului școlastic, nu va fi primit în „seminariul junimii“, acela nu se va pute bucura de stipendiu.

5. Concursurile se vor instrui cu carte de botez, testimoniul școlastic și eventual și cu atestat de consăngenitate.

6. Concursurile trebuie să între la acest Consistor cel mult până în 10 August n. 1898.

Blaș, din ședința consistorială ținută în 12 Iuliu 1898.

Victor Mihályi

Archiepiscop și Mitropolit de Alba-Iulia și Făgăraș.

(30) 1—1

Licitare minuendă.

Pentru edificarea unei case în Blaș se va ține licitare minuendă în 28 Iuliu 1898 la 3 ore după amezl în cancelaria advocatului archidieceșan.

Spesele preliminate fac 8406 fl. 93 cr.

Preliminariul, planul și condițiunile se pot vedé la avocatul archidieceșan. Vadiu se recere de 210 fl. v. a.

Din ședința capitlului bobian ținută la Blaș în 15 Iuliu 1898.

„ARIEȘANA“

Institut de credit și economii, societate pe acții,

înființată de 11 ani,

în Turda (Torda), comitatul Turda-Arieș (Aranyos-Torda)

1. Primesc depuneri spre fructificare, atât de la particulari, cât și de la corporațiunii cu 6%, dacā banii depuși nu se scot în timp de un an, saū în timp și mai îndelungat, solvind în casul acesta institutul și darea erarială după depuneri. Pentru depunerile făcute în timp mai scurt saū nedeterminat încă se dau 6%, dar darea erarială are, să o solvécă deponentul.

Depuneri până la suma de 100 fl. se pot ridica ori când. Sume mai mari sînt de a se insinua spre abziere prealabil și anumit sume de la 100 până la 500 fl. cu 15 zile, de la 500 până la 1000 fl. cu 30 zile, și de la 1000 până la 2000 fl. cu 45 zile înainte. Permițend starea cassei, depunerile se răsplătesc în dată și fără abziere. Depuneri și ridicări se pot face și prin postă și se resolvă cu reîntorcerea ei.

2. Acordă credit pe lângă cambii și obligațiuni cu caventi.

3. Dă împrumuturi pe lângă siguranță hipotecară și pe efecte.

4. Acordă credite fixe pe lângă intabulare pe realități și case.

5. Și cumpără spre scopul plasării efecte publice, pe cari în cas de lipsă le pôte lombarda.

Turda în 21 Aprilie 1898.

În numele direcțiunii:

Iuliu Bardosy, președinte.

Ioan Mesaroș, v.-președinte.

(22) 5—10